

Adamkó József

Budapestre vonatkozó ujságcikkek			Osztályozás	
Szerző: KILENC ÉVE TÖRTÉNT			9.439	
Cím: Visszaemlékezés Csepel felszabadulására			Hely:	
Forrás: Fegyverrel. Gépvel			Idő: "1945" / "1954"	
			Személy:	
			Helyszám:	
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	(Oldal)	

1944 decemberében

Csepel környékén is érezhető volt a náci hadsereg fejvesztettsége. Gyengességüket és zavarukat, mely a Szovjet Hadsereg kemény csapásainak következménye volt, azzal igyekeztek ellensúlyozni, hogy nyílas bérenceiket utasították: hívjanak össze itt Csepelen nagyüzemi gyűlést. A gyűlés célja rágalomhadjárat a Szovjet Hadsereg ellen.

Igyekeztek is, hogy összereljék a dolgozókat a Nagykalapács-üzembe. Ez december 10-e körül történt. Az ön'udatos murkások arra törekedtek, hogy szétugrasszák ezt a gyűlést. Így is történt. Mert amikor egy Szegedről menekült katonára rágalmazni kezdte a Szovjet Hadsereget, egy elvtárs elküldte magát:

„Jönnek a repülők!”

— erre aztán nagy kiabálás, nagy zürzavar támadt, az emberek szétszóródtak és futott a rágalmazó „előadó” is. Pedig repülő nem járt a közelben akkor és azon a délutánon már munka sem volt...

A gyűlés összehívását azonban továbbra is szorgalmazták a nyílasok. A zürzavar és fejvesztettség egyre fokozódott. S amikor egy kisebb ügyvédcsapat be a Nagykalapácsba, már tudták, hogy közeledik a Szovjet Hadsereg.

De maradjunk

egyelőre annál a bizonyos gyűlésnél. Ezt december 20-án a Fémű nagycsarnokában ismét összehívták. Sőtét este volt már, amikor az akkori igazgató beszélni kezdett. Olyan „programot”

vágot ki, melynek a megrendezett helyeslés sem hozhatott sikert. Arról fecsegett, hogy az árak rögzítésén dolgoznak és az eldugott árukat előkerítik. Azt is mondta, hogy egyetlen rongyos ruhájú embert sem akar látni, mindenki rendszeren jelölözhet. Az emberek persze rem hitték a szavának, hiszen még azok sem tudtak venni új ruhát a segítségő, akiknek ruhája tönkrement az öltözőben, amikor azt bombatalálat érte. Akkor már csak feketeszövet volt ismeretes. A főkapu előtt zsebből árulták a leperőt méregdrága áron.

Egyre nehezebbé

vált az élet, mind többet kellett koplalnunk és közben közeledett a front, mind hangosabban hallottuk az ágyúdörgéseket. Mindgyakrabban láttuk a szovjet repülőket is. Egyik nap, január elején, százával álltak az Imre-téren és nem tudtunk hová bújni. Nagy tüzharcot vívtak a náccal és nyílasokkal, de miránk nem lőtek. Másnap, amikor a munkásokkal megrakott teherautóval a Boráros-térről jöttünk Csepelre, ismét megjelentek felettünk a szovjet gépek. A sok megrémített ember pánikszzerűen ugrált le a koszikról, azzal a tudattal, hogy már úgy nincs menekülés. A repülők egészen alacsonyan húztak el felettünk, de nem bombáztak. Nagy volt a csodákozásunk, amikor egész alacsonyan egy kört írtak le felettünk a levegőben és integettek, hogy menjünk tovább.

Mi nagyon örülünk

ennek és felbátorodtunk, de nem úgy az a gép-pisztolyos nyílas, aki kísért bernünket és szintén tanuja volt a Gubacs-úton történt jelenetnek. Közben híre szaladt, hogy a nyílasok már pakoának, kiűritenek. Sok kergetet és szalonnát

szállítottak, s egy ismerőst is felfedeztem közöttük egy Fűrj nevű ember szeméjében. Jó lett volna egy kis kenyér, vagy szalonna, hát kértem tőle. „Adjon az magának, akit támogat!...” válaszolta ez a nyílas és rem adott egy falatot sem.

Másnap már nem

indult meg a munka az üzemben, viszont megérkeztek Csepelre az első szovjet harcosok, megszűnt a mi nyomorúságos koplásunk. Az ő irányításukkal megkezdtek az üzem helyreállítását. Sohasem felejtem el, amit az akkori szovjet katonaparancsok mondtak: „Ezentúl magatoknak fogtok dolgozni...”

Minden segítséget megadtak a szovjet harcosok. Autót adtak számunkra, mellyel Jalura mentünk és iparcikkéért élelmiszert cserélhettünk. S egyre jobban fejlődünk, gyarapodtunk, hiszen új úton indulhattunk el a felszabadulás után. Hosszú utat tettünk meg azóta, de soha nem felejjük el, hogy kik segítettek az első lépéseknél...

ADAMKÓ JÓZSEF Szerszámgépgyár